

CHIA SẺ ĐƯỜNG ĐẾN HẠNH PHÚC

Nguyên tác: Giảng giải *Đệ Tử Quy*

Chủ giảng: Tiến sĩ Thái Lễ Húc

Người chia sẻ: Vô Danh Cư sĩ

Bài thứ 28

[Kính chào các bạn đồng học!]

Kính chúc các bạn một ngày mới tốt lành!

Hôm qua chúng ta đang trao đổi câu hỏi của đồng học Diệu Ngọc về Thái độ làm việc: Thành thật, Khiêm hạ, Nhẫn nại và Có trách nhiệm.

Chúng ta đã đi xong nội dung thứ nhất thế nào là HỌC LÀM NGƯỜI và HỌC LÀM VIỆC. Ở nội dung này bạn chỉ cần nhớ: Học làm người căn bản là Hiếu, thái độ làm người Nhân, Lễ, Nghĩa, Trí, Tín; Học làm việc căn bản làm việc là Liêm; thái độ làm việc là Thành thật, Khiêm hạ, Nhẫn nại và Có trách nhiệm. Tất cả đều là pháp tắc đại tự nhiên, là “Nhân chi sơ tính bản thiện”.

Hôm nay chúng ta sẽ trao đổi nốt 2 nội dung cuối:

1. *Làm thế nào để học được thái độ làm việc: Đây chính là điều đồng học Diệu Ngọc trực tiếp hỏi, đó là: Thành thật, Khiêm hạ, Có trách nhiệm và Nhẫn nại.*

2. *Làm thế nào để thành đạt trong công việc? Hay còn gọi là lãnh đạo cần chọn người như thế nào?*

Đây đều là những điều mà tôi tổng hợp lại từ lời giảng của Tiến sĩ Thái, của Hòa thượng Tịnh Không và của cổ thánh tiên hiền, mà không dám tự mình nói ra. Cả 4 tố chất này chúng ta đều phân tích về nguyên nhân và cách khắc phục, để làm sao chúng ta có thể học được Thành thật, Khiêm hạ, Nhẫn nại và có Trách nhiệm để chúng ta có thể thành công trong sự nghiệp.

Bây giờ chúng ta bắt đầu

2. Chia sẻ kỹ về thái độ làm việc]

Thứ nhất là: Thành thật

[Thành thật là không tự dối mình, không dối người.

Tuy nhiên, ở đây tôi chỉ đề cập đến việc “dối người” mà thôi.

Thầy Thái nói: Có một nghiên cứu trong bộ phim gọi là "Cơ tử" cho hay, con người ta trung bình nói dối 25 lần/ngày.

Hôm nay đi làm muộn một cái, báo với lãnh đạo:

- Báo cáo lãnh đạo em bị hỏng xe.

Đúng không ạ? Hoặc là nhiều thứ lắm, rồi thậm chí là như ngày trước tôi toàn nói dối là con ốm. Thế cuối cùng đến lúc nói dối con ốm thì cuối cùng con ốm thật, thật đấy bạn ạ. Và cuối cùng là tôi phải rút kinh nghiệm là tuyệt không bao giờ được nói dối là con ốm nữa, là bởi vì cứ lần nào mình nói dối thì con mình đúng là hôm sau lăn đùng ra ốm.

Vâng ạ! 25 lần/1 ngày, đó.

Vậy ta sẽ bắt đầu từ nguyên nhân vì sao nói dối, khi biết được nguyên nhân thì mới sửa được (đang học thành thật mà). Hãy thử quán sát lại 6 nguyên nhân nói dối:

1) Vì lợi mà nói dối:

Có đúng không ạ? Sợ thiệt thòi.

- Cái mảnh đất này của tôi là hôm qua có người trả tôi bảy tỷ rưỡi. (Chẳng có ai trả cả nhưng bịa ra thế). Vậy nên hôm nay vị mua của tôi thì nhất định phải tám tỷ tôi mới bán.

Đây là vì lợi mà nói dối, đúng không ạ? Có thường xuyên không ạ? Thường xuyên. Đây là tôi mới nói đến cái chuyện gọi là mua bán cái nhà, chứ còn tất cả đều vì lợi mà nói dối.

2) Vì hư vinh (khoa trương, khoe tài) mà nói dối:

Ví dụ về mình là chỉ xếp thứ 10 thôi, tôi ví dụ thế. Bây giờ hình như không có xếp thứ nữa, nhưng mà về hoành tráng khoe với ông bà, bố mẹ, khoe tài mà, hư vinh mà:

- Con nhất luôn.

Có không ạ?

3) Vì vui mà nói dối.

Có không bạn? Có, nhiều ạ. Vâng ạ, vì vui mà nói dối.

4) Vì sợ mà nói dối:

Hôm nay đã trót đi chơi rồi thế là thôi cơm thì bị khê. Thế bây giờ về thì thế nào bố mẹ, ông bà cũng mắng. Vậy thì sẽ phải nói dối, nói dối là làm sao ạ?

- Con hôm nay đang thôi cơm thì bị đau bụng, con phải chạy vào nhà vệ sinh, thế là cuối cùng ra thì nó thành bị cháy.

Đúng không ạ? Thế bố mẹ nào nỡ mắng nữa vì con mình nó đau bụng quần quăn quăn như thế thì còn mắng làm gì. Vì sợ mà nói dối.

5) Vì thói quen mà nói dối:

Có thói quen không? Có ạ! Cha mẹ thường xuyên nói dối, tất cả người nhà thường xuyên nói dối, con nó cũng quen đi rồi, thế là thường xuyên nói dối.

Trong cái chỗ vì vui, với vì thói quen, thầy có đưa ra cái câu chuyện mà cái đứa trẻ mà chần chờ ấy, xong rồi cứ hô lên là:

- Sói đến!

Thế là cuối cùng mọi người thấy thế chạy đến cứu, đến ba lần đều chẳng có sói, thế đến lần thứ tư sói đến thật thì hô lên là:

- Sói đến! Sói đến!

Chẳng ai đến nữa thì cuối cùng cả đàn cừu bị sói ăn thịt và đương nhiên là cái chú bé này cũng không ra ngoài được đàn cừu.

Có một đồng học là Quang Trung nói thêm 1 ý nữa là:

6) Vì ghét người ta mà nói dối:

Để đổ lỗi cho người Có không ạ? Rất nhiều! Ghét quá không chịu được, bây giờ lại nghe người ta đang nói về người này thì thêm mắm, thêm muối vào, xong đổ thêm đủ thứ tội vào.

Vậy, bạn quán chiếu lại, bắt đầu bạn xem mình đã làm được chưa, mình làm được bao nhiêu phần, bạn phải làm được một ngày nói dối nhỏ hơn 25 lần, tức là nhỏ hơn mức trung bình, thì mới bắt đầu có tiến bộ so với mức trung bình. Sau đó tiến dần lên, tiến tới không dối mình, không dối người, lúc đó sẽ có từng bước của "thành". Còn nếu không thì xem như không có tiến bộ. Do đó theo tôi, quá trình tu tập của thành thật sẽ là như sau:

Bước 1: Người không có tu dưỡng

Từ khởi tâm động niệm đều vì mình, đều vì danh lợi, ngũ dục, lục trần, tham, sân, si, mạn nên thường xuyên tự dối mình, thường xuyên dối người;

Bước 2: Người bắt đầu có tu dưỡng đạo đức

Biết nói dối là đi ngược lại với pháp tắc đại tự nhiên “Nhân chi sơ tính bản thiện”. Do đó mỗi ngày cần ba lần phản tỉnh (gọi là “Nhất nhật tam tỉnh”), xem hôm nay cái miệng của mình thế nào, nói dối cụ thể những trường hợp nào, và cộng lại xem bao nhiêu lần, sao cho lâu dần phải đạt đến mức gọi là “Sai bất quá nhị”, tức là sai không đến lần thứ hai;]

Bước 3: Bắt đầu có công phu

[Không cần chờ đến lúc phản tỉnh trong ngày, vừa nói dối xong biết liền, “bập bập” xin lỗi ngay người đối diện;

Kia là phải chờ đến ba lần, buổi trưa này, buổi chiều, buổi tối.

Buổi trưa thì bắt đầu xem là từ khi mình bước chân đi làm, hoặc từ lúc mình dậy mình đã nói dối những gì, ngồi nghĩ mãi.

Xong buổi chiều lại xem từ trưa đến chiều thì bị như thế nào ạ;

Xong đến lượt buổi tối lại kiểm điểm, thế xong rồi ghi dân, ghi dân. Xong bắt đầu thành thói quen, chuẩn bị bật ra những cái nói dối này, bắt đầu bạn biết, bắt đầu có công phu, không cần chờ đến lúc phản tỉnh trong ngày, vừa nói dối xong biết liền, “bập bập” xin lỗi ngay người đối diện:

- Chết rồi! Tôi vừa mới nói dối xong

Cứ thành thật.

Bước 4: Là tiến tới chuẩn bị nói dối thì biết liền

Tức là không bị bật ra mồm nữa, không bị bật ra cái khẩu nữa. Ngừng bật luôn không bị bật ra khẩu nói dối, nói thêu dệt nữa;

Bước 5: Không còn nói dối nữa

Cho đến khi nào bạn học được là: Lời nói thì đúng với chân lý, nói lời thì chân thật, nói trước sau như một, không thay đổi, nói không hề dối gạt, là bạn đã cùng Phật không hai, không khác.

Câu này của Phật là gì? “Nur Lai chân ngữ giả” chỉ có nói đúng sự thật thôi, chân ngữ - nói đúng chân lý, “thật ngữ giả” - nói đúng sự thật, cho nên nói đúng chân lý mới bảo chúng ta, dạy chúng ta là “Vạn pháp giai không”, nhưng không, chúng ta không tin. Đó ạ, nói đúng chân lý “thật ngữ giả”, nói đúng sự thật “bất dị ngữ giả”, không có nói hai chiều, “bất cuồng ngữ giả” không nói dối, bạn học được như thế là bạn cùng với Phật không hai không khác

Lại nói về thành thật, tôi vừa chia ra mấy giai đoạn, vâng ạ, tôi vừa nói người không tu tập thì cứ thoải mái nói dối 25 lần/1 ngày đúng không ạ? Vâng, bắt đầu bạn có tu tập rồi thì bạn nhớ là cố gắng “Nhất nhật tam tỉnh”: Sáng, chiều và tối.

Xong bắt đầu bạn tu tập đến được một cái giai đoạn nhất định rồi thì bạn vừa mới bật ra mồm cái bạn phát hiện ngay ra. Thế rồi lúc ấy xấu hổ quá, không nói với người đối diện thì cũng không sao, nhưng mà biết là mình nói dối rồi, thế.

Cuối cùng đến cái giai đoạn tiếp theo là gì ạ? Chuẩn bị nói dối là biết rồi, vừa mới đang ngồi đối với người định nói một câu nói dối cái thì trong lòng vừa mới định nói câu ấy, thì bắt đầu nó khởi lên là “À, chết, cái câu này nói dối, không được!”. Xong rồi về sau thì bạn sẽ không còn nói nữa. Không tự dối mình, không dối người, đây là thành thật.]

Thứ hai là: Khiêm hạ

Là chân chính làm được đến hạ mình, tôn người. Khiêm hạ cũng là pháp tắc đại tự nhiên.

- Về lý: Nói về “Quy luật của trời đất” (hay chính là “đạo”):

Đây là câu nói trong kinh Dịch, chúng ta sơ lược nói qua. “Đạo trời: Đấy! Nói về đạo trời “Rút chỗ dư bù chỗ thiếu, tự mãn thì thiệt thòi, mà khiêm thì được lợi ích”.

[Ở trong này Liễu Phàm Tứ Huán có đưa ra “Đạo trời rút chỗ dư, bù chỗ thiếu” Thiên đạo thì núi cao bạt đi để đưa đất xuống cái chỗ trũng. Địa đạo thì là nước chảy chỗ trũng. Cái chỗ trũng ấy ý là cái người khiêm hạ hơn cái người kia đấy].

“Thiên đạo” cũng chính là đạo lý của tự nhiên “tự tự nhiên nhiên”. Phàm là người tự mãn, luôn sẽ gặp thiệt thòi, gặp điều không may. Người có thể khiêm tốn nhất định sẽ có được lợi ích, đây là thiên đạo.

[Bạn nào mà ngã mạn quá thì nên lưu ý điều này. Không có thì hôm nào về cũng thấy “Con là nhất, em là nhất, anh là nhất”. Đi đến đâu ai cũng khen ngợi là “Giỏi thế nhỉ!”. Chết rồi đấy, bạn phải nhớ điều đấy.

Trước đây tôi không tu học thì tôi mà nghe những cái lời khen “giỏi thế nhỉ” tôi thích lắm, trong lòng là vô cùng sung sướng, hoan hỉ, và về “Đấy, người này phục, người kia phục”. Đến khi tôi học ở đây rồi bắt đầu tôi sợ. Bạn phải biết sợ. Người ta khen bạn cái là bạn phải biết sợ ngay. Chứ không phải về khen cái về thích quá, cuối cùng là đi đến đâu cũng khoe: “Cái này tôi cũng biết, cái kia tôi cũng biết, cái gì tôi cũng biết hết, cái gì tôi cũng làm được”. Bạn cứ liều liệ.

** Thiên đạo với Địa đạo*

Đấy ạ! Luật đất: Cao bị xói mòn, trũng thì được bồi đắp, như trái núi quá cao thì dễ bị lở, chỗ trũng thường được nước chảy tới làm đầy, chỗ cao không có được phù sa, phù sa luôn chảy từ nơi cao xuống nơi thấp trũng, là chỉ cho tự mãn, cống cao ngã mạn, thì không được lợi ích;

** Quý thần: Hại người mãn, mà giúp người khiêm*

Đối với người tự mãn, người kiêu ngạo, quý thần luôn là gây khó dễ cho họ, đùa giỡn họ, nhưng đối với người khiêm tốn thì quý thần luôn cung kính, giúp đỡ họ, nhân đạo sao có thể ngoại lệ được chứ!

Chúng ta vừa nói Thiên đạo, Địa đạo này, Quý thần đạo này. Bây giờ đến Nhân đạo, là đạo làm người.

Điều này Cư sĩ Hằng rất rõ, vì sao mà rõ? Trước đây là đồ thủ khoa học bổng 322, giáo viên trường Đại học Ngoại Thương, đi Anh học Thạc sĩ, xinh đẹp, cái gì cũng có, thì tự mãn, thì phải nhìn thấy là mọi người đổ kị, ghen ghét là chính. Nhưng khi nào thì nhìn ra? Khi bắt đầu bị liệt nằm trên giường, thì không biết bao nhiêu người thương. Lúc đấy tự Cư sĩ Hằng rút ra là đúng quá: Khi mình càng lép vế, mình càng yếu thế, thì được tất cả mọi người thương. Còn khi mình cái gì cũng có thì mình chỉ nhận được sự đổ kị mà thôi.

Cho nên các bạn mà chưa rơi vào cái cảnh gọi là “ngộ trong hoàn cảnh nghịch” như Cư sĩ Hằng thì các bạn phải tự rút ra bây giờ.

** Nhân đạo: Ghét kẻ mãn, và quý người khiêm*

Đối với người tự mãn, người tự đại, người kiêu ngạo mọi người luôn chán ghét họ, còn đối với người khiêm tốn thì luôn hoan hỷ với họ.

Thế nên nếu như bạn không để ý bạn sẽ thấy thế này nhé, nhiều khi tôi cũng thế đấy ạ. Nói chuyện với một người, trước đây tôi bị nặng lắm. Thế là tôi mở máy tôi nói cho một tràng. Thế xong đến lúc nói một tràng xong, tôi mới nhớ lại lời Hòa thượng nói là: “Phải để đất cho người ta sống”, thế là bắt đầu tôi lại im bật.

Cho nên khi mà bạn kiêu ngạo, bạn nói rất nhiều để bạn thể hiện, đây là thể hiện bạn giỏi, thì bạn hãy nhớ đến một điều nữa “Phải để đất cho người khác sống”.

Kết luận: Đấy ạ! Từ Thiên đạo, Địa đạo, Quỷ thần đạo rồi Nhân đạo đều là ghét người gọi là tự mãn, mà thương và giúp đỡ, thành tựu cho những người khiêm hạ. Đây tôi nói là người khiêm hạ nhé, tôi không nói là người dốt.]

♣ *Kinh Dịch: Chỉ có quẻ khiêm các hào đều tốt*

Đấy ạ! “Thị cố khiêm chi nhất quái, lục hào giai cát”, có nghĩa là Quẻ khiêm là một quẻ đại cát vì cả 6 hào đều tốt cả. Các quẻ khác thì có cả tốt lẫn xấu): Đây là xem trong số 64 quẻ của kinh Dịch, mỗi hào đều là may mắn không có tướng xấu, duy chỉ có quẻ Khiêm, chỉ có một quẻ này.

[Hôm nay nói rất rõ về điều này, để cho tôi rất mong muốn là các bạn, mà rất mong muốn là Cư sĩ con tôi nữa, là phải rút kinh nghiệm ra được là “Mạn” mọi người đều ghét, chứ không phải là bạn thấy bạn giỏi mà tốt đâu. Không hề tốt tí nào. Nhớ lại, Thiên đạo, Địa đạo, Quỷ thần đạo, Nhân đạo, đều ghét cả. Bạn không thể lý luận với tôi rằng:

- Đây là con chỉ nói với mình mẹ.*
- Nói với mình mẹ tức là trong lòng con đã tự cho con là giỏi rồi.*

♣ *Kinh Thư nói: Mãn thì thiệt thòi, khiêm hạ thì lợi ích.*

“Mãn chiêu tổn, khiêm thọ ích”: Hai câu này trong “Kinh Thư”.

Đấy, bạn phải nhớ thuần thực. Cái thành thật thì vừa nói rồi, nhưng cái “khiêm hạ” thì nhiều người mắc lỗi, nhiều người mắc lỗi. Đặc biệt là những người học Phật. Vì sao ạ? Bởi vì học Phật một cái là bắt đầu có trí tuệ một chút, ban đầu không có học cung kính, thế là mất gốc.

Khổng Tử nói là, có hai dạng người Ngã mạn và Keo kiệt, không cần bàn đến nữa hai loại người này. Còn Hòa thượng thì nói sao ạ? Cái mà bạn học Phật í, chỉ có thể giúp cho bạn được một chút cái ăn nói lanh lẹ, còn toàn bộ học vấn và đạo đức không có gì.

Đấy ạ, bạn thấy Hòa thượng khai thị ạ. Hòa thượng bảo có mỗi hai dạng người thành tựu:

Một là người thượng căn, vừa nói phát họ hiểu luôn và cứ thế họ thực hành, không có trái so với lời Phật dạy, với lời Tổ dạy. Họ thành tựu, đây là tin sâu không nghi.

Dạng người thứ hai là, Hòa thượng dùng là, gọi là người ngu nhưng họ không có ngu đâu nhá, chính là như, Hòa thượng dùng từ là như các bà già nhà quê, kém cỏi, không có ai đến xu nịnh, không có ai làm gì, cuối cùng bà chỉ có ngồi bà niệm Phật thôi thì cuối cùng là cả hai dạng người đều là người thượng căn, thì là thành tựu. Còn dở dang nhất là cái dạng người như chúng ta, KHÔNG THÀNH TỰU, vì cái gì cũng thấy tôi hơn người cả, cái gì tôi cũng giỏi hơn người cả.

Trong kinh Pháp Hoa có nói đến Bồ Tát Thường Bất Khinh, đây chính là Thích Ca Mâu Ni Phật ở một kiếp đầy ọ, cái gì cũng thua người hết thì cuối cùng ngài thành Phật.]

Thứ ba là: Nhẫn nại

Nuôi bền gan vững chí, thành định lực.

“Nhất thiết pháp đắc thành ư Nhẫn” hết thấy các pháp được thành tựu do Nhẫn, không có lòng nhẫn nại bạn chẳng thành tựu được gì hết.

[Ở đây tôi cũng phục có chỗ bạn đồng học Dũng. Mới vào cái việc gọi là để thiết kế các cái bìa, các cái chữ, thế là tôi cho cứ lên bờ xuống ruộng, cái này không được, cái này không được, cái này không được, cái này lùi lên 1 tí, cái kia xích xuống 1 tí, cái này cách ra 1 tí, cái này xấu, cái kia đủ thứ. Vậy mà làm được.

Đây tôi cũng nói là:

- Con phải nhớ, ở trong này cô Dương cũng có nói là muốn thành tựu cái tâm, tâm định ý, nhẫn nại ý, thì cái người học thư pháp, có 1 nét chấm mà chấm mấy ngàn chấm mới có thể làm 1 động tác.

Dũng thì không bao giờ cãi mà đều nghiêm chỉnh làm. Tôi thấy rất là tốt.

Nuôi bền gan vững chí, thành định lực. “Nhất thiết pháp đắc thành ư nhẫn” hết thấy pháp đều được thành tựu do nhẫn. Không có lòng nhẫn nại bạn chẳng thể thành tựu được gì hết. Nhớ điều đấy.

Có mỗi 1 nét chấm mà mấy ngàn chấm. Mà có phải là muốn như thế là để hành hạ bạn đâu. Không! Để cho bạn nhẫn nại thì nó mới nuôi thành định lực được.

Khi định lực rồi thì quán chiếu tất cả các việc đều sắp xếp gọn gàng. Đối với người, với sự việc có thể đều đâu vào đấy.]

“...Đức Phật trên hội Kim Cương Bát Nhã, tuy là sáu cương lĩnh của Bồ Tát hạnh là Bố thí, Trì giới, Nhẫn nhục, Tinh tấn, Thiền định, Trí tuệ, đều giảng rất nhiều, rất rõ ràng, nhưng “Bố thí” cùng “Nhẫn nhục”, thì hai điều này thì giảng nhiều nhất.

Nguyên nhân này do đâu? “Bố thí” có thể tu được đại phước báo, còn “Nhẫn nhục” có thể thành tựu được đại phước báo.

[Bạn bị rơi rụng hết, bạn có thể bố thí nội tài, ngoại tài, thế nhưng mà bạn không có nhẫn nhục thì toàn bộ cái phước báo bạn tu được, coi như là chảy tuột hết xuống cái lỗ thùng ấy, và bạn không còn gì nữa. Cho nên bố thí là coi như tích lũy được phước báu, nhưng mà nhẫn nhục thì lại là bảo vệ được cái phước báu mình đã tu.

Hòa thượng nói cho chúng ta biết là gì ạ? Chỉ cần bạn sân một cái thì công đức của bạn không phải tu từ kiếp này bạn hết, mà từ tất cả các kiếp lâu xa tích được bao nhiêu (tôi nói “công đức” không nói “phước đức” nhé), bạn đều mất sạch không còn gì.

Bố thí có thể tu đại phước báu. Đấy ạ, muốn có đại phước báu lúc lâm chung thì bạn tu nhé, bố thí nhé. Thế nhưng mà không nhẫn nhục một cái thì mất sạch sành sanh, mất hết.

Nếu như bạn chỉ biết được bố thí, không thể nhẫn nhục, thì phước báo mà bạn tu được, một mất tu được một mất tiêu hao hết, rất khó thành tựu, cho nên bố thí có nhẫn nhục thì mới có thể thành tựu.

Đấy ạ, cho nên là Lục độ là: “bố thí, trì giới, nhẫn nhục”, “tinh tấn, thiền định, trí tuệ” thì Phật giảng nhiều nhất về bố thí và nhẫn nhục. Mà

nếu không mà mình bảo cam tâm “thôi muốn thành con gì thì thành, muốn thành kiêu gì thì kiêu, nhưng mà quả này sân lắm không chịu được”, thì đây là bởi vì bạn không được chứng kiến cảnh địa ngục thôi, chứ còn nếu bạn chứng kiến thật thì bạn, gọi là lỗ đầu mẻ trán mà lạy Phật, là “Con xin thề là lần sau con sẽ nhẫn nhục, con xin thề”, vì đau khổ quá.]

Thí dụ: Bạn rất biết kiếm tiền, thế nhưng bạn cũng tiêu tiền rất nhiều, bạn kiếm được rất nhiều, bạn xài rất nhiều, đến sau cùng bạn vẫn cứ nghèo rớt mòng tơi, vì sao? Vì bạn không thể nhẫn nại. Người chịu bố thí là chịu kiếm tiền, lại vẫn có thể nhẫn nại là có thể tiết kiệm được, họ mới có thể thành đại phú. Đây chính là tu được phước nhiều, nhưng hưởng dụng thì rất ít, đây chính là có thể nhẫn, vậy mới có thể tích lũy, vậy mới có thể hưởng thụ phước báo lớn hơn.

[Còn nếu không thì mất hết sạch. Tu hì hà hì hực. Tôi ngày trước nhiều lần thề lắm ạ, sau khi một lần sân lên cái, sân lên xong biết mất hết công đức rồi. Mà đúng như thầy Thái nói nhá: Mỗi một lần sân lên là bạn mất cái nguyên khí ít nhất ba ngày. Mình sân quá.]

Cho nên nghe Cư sĩ Chúc Hạnh tâm sự tôi thấy rất thương vì giống quá cơ, sân quá. Thế sau khi sân xong như thế, những lúc trước không biết thì thôi, nhưng đến khi lúc biết rồi thì, thì sao ạ? Ngồi khóc. Bao nhiêu công đức tích lũy được mất hết sạch rồi, giờ lại ngồi tu lại từ đầu. Vô cùng khổ chứ không phải không.]

Nhẫn nại nuôi thành bền gan vững chí, thành định lực, có định lực thì mới có thể thành tựu.

[Bây giờ bắt đầu mới đến cái]

Thứ tư: Có trách nhiệm

Là hết lòng, hết sức đối với người, với vật, việc khi cần xử lý

Phật dạy tùy duyên mà không phan duyên. Khi gặp vật, việc, người, bạn phải làm hết sức mình. Còn nếu bạn vừa gặp khó đã bỏ ngay thì đây là tùy tiện. Còn tùy duyên là bạn phải làm hết sức mình.

[Còn nếu bạn vừa mới hơi khó cái là bạn bảo:

- Ôi! Phật dạy tùy duyên mà, thôi chả làm nữa.

Đây là tùy tiện. Còn nếu bạn đã làm hết sức mình rồi mà không được thì đây mới là chữ tùy duyên.]

Thế nào là hết sức mình?

Đối với công việc nói chung, bạn phải có trách nhiệm, không phải hôm nay thì có việc ta làm qua quýt, rồi thôi, mà bạn phải hết lòng hết sức. Khi lãnh đạo giao việc cho bạn là có thể yên tâm vì sự tận tâm, và cẩn trọng của bạn.

[Phần lớn chúng ta đều qua quýt. Những người tôi tiếp xúc thì có hai người có thể gọi là yên tâm về sự tận tâm và cẩn trọng của bạn là Cư sĩ Trung và Cư sĩ Yên. Tuy nhiên hai người này lại thành quá cho nên là thành tiểu tiết. Các bạn bớt đi một tý nữa thì được. Không có cái gì quá được cả.]

Bạn sẽ có trách nhiệm đến cùng, tức là khi xong hoàn toàn công việc hoàn mỹ bạn mới nộp sản phẩm cho lãnh đạo. Thậm chí đến cả thời gian dài sau, nếu phát hiện ra sai sót, bạn báo cáo lại lãnh đạo và vẫn là người tìm hết cách để sửa sai này và chịu trách nhiệm trước sai sót.

[Ví dụ như là: Hôm nay bán hàng cho chỗ Chúc Hạnh, quên mất đã không thu tiền rồi. Nhưng mà Chúc Hạnh không biết, đây là tôi ví dụ thôi. Mấy năm sau mới phát hiện ra cái lần ấy “chết rồi mình bán cái lô này, chị ý tin mình thế là cuối cùng là mình bán mất đến mấy triệu”. Ví dụ như thế. Vậy thì phải báo cáo lại rõ ràng:

- Chị ơi lần trước em đã như thế này và em quên. Vậy bây giờ chị cho phép em được coi như tìm mọi cách để đòi lại cái số tiền này.

Mấy năm sau rồi. Nhưng nếu đã cố gắng hết sức mà kết quả vẫn không được thì bạn phải hiểu “thời tiết, nhân duyên chưa thuận lợi”, thì phải thôi, còn vẫn cứ nhất định không chịu thì đây chính là phan duyên.]

Khi xưa, đức Khổng Tử và đồ đệ là Tử Cống bị giặc vây giữa nước Trần và nước Thái, thầy trò tuyệt lương đã bảy ngày, song Khổng Tử vẫn khay đàn tươi cười. Tử Cống hỏi:

- Tại sao gặp hoàn cảnh sống chết không định ngày, thầy còn vui cười được?

Ngài đáp:

- Việc gì ta đã cố gắng làm hết sức ta mà xảy ra như vậy, thì đây là mạng trời, buồn rầu thương khóc nào có ích chi?

[Đây Ạ, đã làm hết sức rồi, không còn cách nào nữa. Vậy mà không được thì phải hiểu đây số ta như thế thì ta phải chịu chứ. Bây giờ cứ nhất định không chịu là bạn phan duyên.]

Kết luận: Ứng dụng trong công việc

Lãnh đạo muốn tuyển người thế nào vậy?

Thứ nhất: Nếu người không thành thật

Hôm nay thì ăn cắp, ngày mai thì “tăng xăng” (có nghĩa là bớt xén tiền của công ty lấy cho mình, bảo em đưa ship một cái hàng cho chị từ đây đến đây. Thế là hết chỉ có 50 nghìn thì khai lên thành 60 nghìn. Đây gọi tôi, tôi vẫn dùng từ là “tăng xăng”, bớt xén tiền của công ty. Ngày kia thì nói thêu dệt, thì phi gây mất đoàn kết công ty, mất đoàn kết giữa lãnh đạo và nhân viên. Ngày kia thì khi lãnh đạo cần gọi đến làm thêm ngoài giờ thì tắt máy điện thoại di động rồi nói dối “Điện thoại em hỏng, em quên để chế độ im lặng”, cốt chỉ sao vào cơ quan để giành một suất học bổng là mình đã được không 1-2 tỷ, sau khi học xong ta chuyển đi nơi khác thu nhập cao hơn...

[Đây là người không thành thật.

Ngày trước khi Cư sĩ Hằng đi học ở Anh quốc về rồi, thì có lần là làm kinh doanh, thì cuối cùng thấy làm được tiền. Bảo tôi là:

- Con bỏ không làm giáo viên nữa.

Tôi bảo:

- Này nhá, 1 tỷ tiền thuế của dân đấy, mà bây giờ nếu bỏ ấy, Hòa thượng nói nợ một người còn trả được, còn nợ nếu mà nợ tất cả dân chúng như thế này thì không trả nổi. Có trả nổi không?

Bởi vì lúc ấy đang mê quá, kiếm tiền được nhiều mà. Bảo:

- Vậy thì khi nào con được bỏ?

- Khi nào dạy xong mà toàn bộ cả cái cống hiến cho xã hội đấy bù lại được cái 1 tỷ.

Ấy là tôi nói thế, chứ còn tôi biết thừa là sau một cái thời gian sẽ chín lên, thì sẽ hiểu ra là không thể bỏ được.

Thế là lảm mảm lảm mảm, chắc là trong lòng cũng tính là độ khoảng vài năm đấy. Cuối cùng bây giờ vẫn là giảng viên trường Đại học Ngoại thương. Và bây giờ, chả cần bây giờ, cách đây mấy năm đã phải công nhận là “mẹ nói quá đúng rồi”.

Còn nếu không thì ăn xong một suất 1 tỷ, tiếng Anh, tiếng iếc ngon lành càn đào rồi, mọi thứ xong rồi. Thế là bán hàng trên Ebay là làu làu ra, thế là coi như là tiền về thu về thoải mái rồi. Thế là bỏ, sẵn sàng bỏ, bỏ cơ quan, bỏ Nhà nước, bỏ cả học trò của mình để đi kiếm tiền thì không được.]

“...Các lãnh đạo thành công, họ đều có “Hỏa nhãn kim tinh” (có nghĩa là mắt lửa, con người vàng), vừa nhìn họ thấy được ngay năng lực làm việc, làm người của bạn đến đâu. Không gạt được họ đâu...”

[Vậy bạn hãy tự hỏi mình nếu bạn là lãnh đạo bạn có dám tuyển nhân viên như thế hay không? Đấy! Ăn cắp, ăn trộm, rồi, rồi thị phi, rồi nói xấu, rồi lười biếng, rồi là rình rình cái suất học bổng xong rồi là chào luôn cả cái đất nước Việt Nam này. Bạn là lãnh đạo bạn có dám tuyển nhân viên như thế hay không? Nếu bạn là chủ gia đình bạn có dám tuyển Osin như thế hay không?]

Thứ hai: Nếu người kiêu mạn

Là người ngạo mạn thì lúc nào bạn cũng cho bạn là đúng, coi thường đồng nghiệp, coi thường lãnh đạo. Thậm chí lãnh đạo bảo làm một đằng thì bạn cho rằng lãnh đạo kém, sai, nên bạn làm một nẻo, mà không biết được rằng người lãnh đạo họ đã có vị trí như vậy thì hiểu biết của họ, và kinh nghiệm của họ hầu hết đều hơn mình (tôi dùng từ hầu hết). Đây là tôi nói

kinh nghiệm và hiểu biết chứ chưa nói đến kiến thức. Vậy thì ai mà dám nhận bạn và để sử dụng bạn cơ chứ?

[Người kiêu mạn, nói không nghe và thậm chí là khinh khi, khinh khi là như thế nào? Lãnh đạo nói để mắt nhìn đi đâu coi như là trên trời dưới biển. Thế xong rồi nói thêm vài câu nữa thì có khi lại, gọi là, gọi là cái gì nhỉ? “Cười ruồi”. Ai dám nhận bạn, người ta chỉ cần nhìn cái thái độ đấy là người ta sẽ biết ngay lập tức bạn là người như thế nào.

Ngày trước, vợ chồng tôi có quen một cái anh bạn rất là thân, là Viện trưởng. Thế anh bảo anh đang thiếu kế toán. Thế tôi giới thiệu cái cô bạn tôi làm kế toán rất là giỏi cho anh ý. Tôi bảo:

- Bạn em làm kế toán giỏi lắm, nhưng mà bạn em chỉ có mỗi một, một cái tính là phải cái hay nói thẳng.

Anh ý bảo:

- Thôi thôi, riêng cái đoạn nghe cái từ “phải cái hay nói thẳng” là tôi hiểu người như thế nào rồi, thôi, không bao giờ tôi nhận những người đấy. Bởi vì họ rất bảo thủ, không bao giờ họ nghe tôi cả, xong họ cứ vịn vào cái lý họ bảo là “tôi phải cái hay nói thẳng”.

Thế là cuối cùng anh ý không nhận.]

Thứ ba: Về thiếu nhân nại

Tôi ví dụ, khi bạn làm một việc, lãnh đạo bảo chưa đạt làm lại, thì bạn làm lại; Ừ, lúc đầu, lần thứ hai làm lại.

Lần thứ hai bạn trình lãnh đạo, lãnh đạo bảo “vẫn chưa được, làm lại!”. Tôi dám chắc hầu hết chúng ta lần này đều “lụng bụng”, khó chịu, tuy rằng vẫn phải làm;

Lần thứ ba, lãnh đạo bảo “tiếp tục làm lại, bởi bây giờ ý tôi thấy cần phải thay đổi”. Lúc này thì hầu hết các bạn đều viện cớ này cớ khác không làm, hoặc làm cho chiếu lệ; hoặc là công chức thì “tôi chỉ làm được thế thôi, ông có giỏi thì ông tự đi mà làm”.

Có đúng không ạ? “Đấy! Ông giỏi ông làm đi! Tôi chỉ có thế thôi”. Đấy ạ, rất nhiều như thế.

Thứ tư: Về thiếu tinh thần trách nhiệm

Không phải là sau khi giao việc cho bạn xong, lãnh đạo cứ phải chạy theo ời ời gọi bạn vì bạn chỉ làm một công đoạn mà đến công đoạn này cũng qua quýt, quấy quá, còn các công đoạn sau bạn mắc kẹt với rất nhiều lý do “khách quan” để đổ tội cho lãnh đạo là “chỉ có thể thôi”. Đó là chưa kể ngay công đoạn đầu cũng chỉ quấy quá.

Tôi ví dụ: Bạn giao cho con bạn hôm nay ở nhà nấu cơm, tức là nhiệm vụ làm sao phải hoàn thành bữa cơm.

Tuy nhiên, chúng nấu qua quýt “trên thì sống, dưới thì khô, tứ bề thì nhão nhoét”. Hoặc khi sờ đến gạo thì hết gạo, thế là chúng mắc kẹt để cho bố mẹ đi làm về phải đối với nguyên nhân “Nhà hết gạo, con không nấu được cơm”. Nếu chúng có trách nhiệm chúng sẽ tìm mọi cách cho ra gạo: Ví dụ gọi điện thoại hỏi mẹ xem mua gạo ở đâu ạ? Hoặc đi vay, hoặc xin phép hay là hôm nay con nấu mì vậy. Đây là chỉ nói nồi cơm, còn canh, thức ăn mặn chúng cũng vô trách nhiệm. Như thế thì hỏi dù là con bạn, bạn có khó chịu hay không chứ đừng nói là đến lãnh đạo với nhân viên nữa. Trong khi lãnh đạo vô vàn công việc, ai cũng như bạn thì công ty làm sao phát triển được. Bạn phải chủ động.

Hôm trước, mượn Cư sĩ Loan một tý, lại bị mắng. Tôi bảo là:

- Con ơi, con phải chi cho chỗ tiền dịch “A Nan Ván Phật Sự Kiết Hung” đi.

Ngày hôm sau tôi cũng chả thấy có giấy báo chuyển tiền. Tôi lại phải hỏi:

- Thế con đã làm chưa?

Bảo:

- Đến chiều con mới làm.

- O! Thế bây giờ nói chiều thì lại đành phải chịu chứ giờ biết làm như thế nào được.

- Bởi vì bây giờ con đang ở ngoài.

Thế sau đây tôi mới bảo là:

- Con ơi (đây là cư sĩ Loan là độ này tôi nói thẳng rất là nhiều. Bởi vì tôi biết là cũng người có tu rồi) con ơi nếu ai mà cũng như thế này, chị Chúc Hạnh một việc này, em Trung một việc này, con một việc này, cô Nhân một việc này, cư sĩ Ông một việc này. Thế rồi còn rất nhiều người khác nữa, rồi còn các bài nếu mà ai mà cũng thiếu cái tinh thần chủ động thế này thì không thể làm được

Thế là cư sĩ Loan:

- Hihi, rồi từ giờ trở đi việc chuyển tiền Bà không phải nhắc. Con sẽ chủ động xin ý kiến Bà và cùng cả nhóm, về sau rồi con sẽ chủ động hết không phải nhắc nữa.

Đây chính là sự trách nhiệm chứ còn là cái gì. May mà không giận tôi, thế là đồng ý ngay, và sẽ là: “Từ giờ trở đi con sẽ làm những việc này không phải nhắc”.

Một điều hiển nhiên, người ta trả lương cho bạn để bạn làm cho họ, không phải trả lương cho bạn để bạn dối trá lợi dụng công ty để kiếm riêng cho mình (không thành thật); để cãi lại (ngạo mạn), để bạn không làm, hoặc làm một cách quá quắt (không nhẫn nại và vô trách nhiệm).

Cho nên nếu bạn không có 4 tố chất “thành thật, khiêm hạ, nhẫn nại, có trách nhiệm” thì chắc chắn mãi mãi là bạn thất nghiệp, hoặc có chăng nếu có công việc thì cũng không được trọng dụng. Việc không được trọng dụng này tuyệt đối không phải vì bạn không có bằng cấp, mà do 4 tố chất này bạn không có mà thôi.

Vâng ạ! Thời gian của chúng ta đã hết. Bài học của chúng ta xin tạm dừng ở đây.

Chúc bạn:

*Thuộc lòng Đệ Tử Quy
Hành đúng từng câu chữ
Nội hóa tâm cung kính
Là bạn được thân người.*

Xin chào và hẹn gặp lại các bạn vào ngày mai – Xin cảm ơn!]
